

**Huittisten, Kyyjärven ja Vimpelin
turvetuotantoalueiden kasvillisuuskartoitukset kesällä
2000**

Siina Leinikka & Antti Tuominen

Sisällys:sivu

Menetelmät, kirjallisuus	3
Isonneva	4
Peuralamminneva	9
Pihkamaanräme	25
Rahkaneva.....	26
Jokikurvinneva	28
Hallaneva	32
Nahniansuo	40
Vittassuo	44

Menetelmät

Kasvillisuuskartoitukset suoritettiin 18.7.-16.8.2000 välisenä aikana. Kasvillisuuskuvioinnissa käytettiin apuna mustavalkoisia ilmakuvia (mittakaava 1:5000), peruskarttoja (1:20000) sekä GPS-satelliittipaikanninta. Ilmakuvat oli kuvattu 1990-luvun aikana.

Maastotyöt suoritettiin kartoittamalla tutkimusalueet maastossa mahdollisimman kattavasti ja rajaamalla ne ilmakuviin kasvillisuustyypeittäin. Kultakin kasvillisuustyypiltä kirjattiin ylös vallitseva kasvilajisto sekä harvinaiset ja uhanalaiset lajit tarkemmilla runsaus ja kasvupaikkatiedoilla.

Varsinaisten suunniteltujen tuotantoalueiden lisäksi kartoitettiin niihin välittömästi rajautuvat alueet, joilla ilmakuva- tai maastotarkasteluissa todettiin mahdollisesti olevan luonnonarvoja. Samoin kartoitettiin reuna-alueista ne, joilta oli aikaisempia tietoja uhanalaisista tai harvalukuisista kasvilajeista. Myöhemmässä vaiheessa kartoitukset laajennettiin maastokäynneissä myös sellaisille alueille, jotka tulevaisuudessa saatetaan liittää turvetuotannon piiriin tai jäävät jätevesienkäsittelyn tai kulkuyhteyksien alle.

Putkilokasvit määritettiin Retkeilykasvion (Hämet-Ahti ym. 1998) ja Den Nordiska Floran -teoksen (Mossberg ym. 1992) avulla. Sammalten määrittelyt puolestaan suoritettiin Suokasvioppaan (Eurola, Bendiksen & Rönkä 1992) ja Suomen rahkasammalet -monisteen avulla. Sellaisista putkilokasveista ja sammalista, joita ei voitu tunnistaa maastossa kerättiin näytteet ja ne määritettiin myöhemmin mm. preparointimikroskoopin avulla. Arvokkaimmat kerätyt kasvinäytteet on talletettu Turun yliopiston kasvimuseoon.

Kuvioiden kasvillisuustyytit määritettiin Suokasvillisuusoppaan (Eurola, Huttunen & Kukko-oja 1995) ja Suotyyppioppaan (Eurola & Kaakinen 1978) avulla. Nämä on esitelty kuvioselitelmäosassa.

Kunkin suon kohdalla on aluksi kuvattu yleisesti alueen maiseman piirteitä ja maisemallisesti arvokkaimpia alueita sekä luonnonarvoja. Tämän jälkeen on luonnehdittu vallitsevien suotyyppien runsautta ja niiden luonnontilaa.

Kuvioselitelmät osassa on selitetty tarkemmin kunkin kasvillisuuskuvion lajistoa. Lopuksi on vielä listattu alueelta tavatut putkilokasvit sekä sammalet ja jäkälät.

Kirjallisuus:

- Alalammi, P. (toim.) 1993: Maisemat ja asuinympäristöt. Maanmittaushallitus, Suomen maantieteellinen seura. Forssa.
- Heikkilä, R. 1990: Vaasan läänin suojelemattomat suot.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo. Helsinki.
- Mossberg, B., Stenberg, L. & Ericsson, S. 1992: Den Nordiska Floran. Wahlström & Widstrand.
- Eurola, S. & Kaakinen E. 1978: Suotyyppiopas. WSOY, Porvoo.
- Eurola, S., Bendiksen, K. & Rönkä, A. 1992: Suokasviopas. Oulanka Reports 11. Oulu.
- Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka Reports 14. Oulu.

Pihkamaanräme, Vimpeli

Maisema ja luonnonarvot

Suomen maisema-alue jaottelussa (Alalammi 1993) tutkimusalue sijaitsee Suomenselän suolakeuden ja Lappajärven kankareseudun rajalla.

Vimpelin Pihkamaanrämeen maisema on kauttaaltaan ihmisen muokkaamaa. Ojitus on kuivattanut aluetta, minkä vuoksi suon alkuperäinen kasvillisuus on muuttunut merkittävästi. Rämeen eteläosan maisema on tiheän männikön ja hieskoivikon umpeuttamaa. Avoimemman pohjoisosan maisemaa hallitsevat puolestaan kanerva- ja jäkäläpeitteiset turvekummut sekä ojat.

Pihkamaanrämeestä ei mielestämme voi rajata maisemallisesti arvokkaita alueita. Selkein maisemassa havaittava eroavaisuus on, että rämeen pohjoisosan avoin alue eroaa eteläosan paikoin lähes läpitunkemattomasta tiheiköstä.

Voimakkaan ojituksen seurauksena Pihkamaanrämeen luonnonarvot ovat heikentyneet merkittävästi.

Ympäröivät suo- ja metsäalueet ovat talousmetsäkäytössä olevia nuoria metsiä tai ojikoita.

Suotyypit

Pihkamaanrämeellä vallitsevana suotyyppinä on rämekuivakko. Uhanalaisia kasveja tai luontotyyppejä alueelta ei löydetty.

Kuvioselitelvät

1. Isovarpurämekuivakko IRk

Alue on hyvin pitkälle kuivunut, mahdollisesti entinen isovarpuräme. Puusto on melko tiheä, paikoin erittäin tiheä. Hieskoivua (*Betula pubescens*) kasvaa runsaasti, mäntyä (*Pinus sylvestris*) vähemmän. Puut ovat korkeimmillaan noin nelimetrisiä. Pohjakerroksessa on hyvin vähän rahkasammalia jäljellä, lähinnä tupasvillamättäiden (*Eriophorum vaginatum*) juurella on jonkin verran puna- ja jokasuonrahkasammalta (*Sphagnum magellanicum*, *S. angustifolium*). Seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*) on hyvin runsaasti, rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*) vähän. Kenttäkerrosta hallitsevat kuivat tupasvillatuppaat. Lisäksi kasvaa juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*), kanervaa (*Calluna vulgaris*), suopursua (*Ledum palustre*) ja vaivaiskoivua (*Betula nana*) sekä hiukan lakkaa (*Rubus chamaemorus*), isokarpaloa (*Vaccinium oxycoccos*), variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*), puolukkaa (*Vaccinium vitis-idaea*), metsäalvejuurta (*Dryopteris carthusiana*), maitohorsmaa (*Epilobium angustifolium*) sekä torvijäkälää (*Cladonia spp.*) ja valko- ja harmaaporonjäkälää (*Cladina arbuscula*, *C. rangiferina*).

2. Kanervarahkarämekuivakko KrRaRk (kuva 1, 2, 3)

Avoimempi kuin alue 1, pohjoisosissa lähes puutonta. Puusto myös matalampaa kuin alueella 1. Hyvin pitkälle kuivunut. Kenttäkerroksesta n. 70 % kanervan peitossa, sen lisäksi kasvaa tupasvillaa, variksenmarjaa ja juolukkaa sekä hiukan suokukkaa (*Andromeda polifolia*), palleroporonjäkälää (*Cladina stellaris*), pyöreälehtikihokkia (*Drosera rotundifolia*) ja mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*). Seassa on paljaita, kasvipeitteettömiä turvelaikkuja. Kaakkoiskulmassa kasvaa muuta aluetta enemmän juolukkaa, vaivaiskoivua ja variksenmarjaa ja vähemmän tupasvillaa.

Lajilista

Putkilokasvit:

Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>
Isokarpalo	<i>Vaccinium oxycoccos</i>
Juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>
Kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>
Lakka	<i>Rubus chamaemorus</i>
Maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>
Metsäalvejuuri	<i>Dryopteris carthusiana</i>
Mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Mänty	<i>Pinus sylvestris</i>
Puolukka	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Pyöreälehtikihokki	<i>Drosera rotundifolia</i>
Suokukka	<i>Andromeda polifolia</i>
Suopursu	<i>Ledum palustre</i>
Tupasvilla	<i>Eriophorum vaginatum</i>
Vaivaiskoivu	<i>Betula nana</i>
Variksenmarja	<i>Empetrum nigrum</i>

Sammalet ja jäkälät

Harmaaporonjäkälä	<i>Cladina rangiferina</i>
Jokasuonrahkasammal	<i>Sphagnum angustifolium</i>
Palleroporonjäkälä	<i>Cladina stellaris</i>
Punarahkasammal	<i>Sphagnum magellanicum</i>
Rämekeharhunsammal	<i>Polytrichum strictum</i>
Seinäasammal	<i>Pleurozium schreberi</i>
Torvijäkälät	<i>Cladonia spp.</i>
Valkoporonjäkälä	<i>Cladina arbuscula</i>
Varvikkorahkasammal	<i>Sphagnum russowii</i>

Rahkaneva, Vimpeli

Maisema ja luonnonarvot

Suomen maisema-alue jaottelussa (Alalammi 1993) tutkimusalue sijaitsee Suomenselän suolakeuden ja Lappajärven kankareseudun rajalla.

Vimpelin Rahkanevan maisema on lähes kauttaaltaan ihmisen muokkaamaa ja maisemallisesti edustavia alueita ei juuri ole. Rajauksen ulkopuoliset, länsi- ja pohjoispuolella sijaitsevat oijttamattomat suolaiteet ovat mielestämme maisemallisesti alueen arvokkainta osaa. Nämäkin alueet ovat kuitenkin hyvin pienialaisia ja paikoin kuivahtaneita.

Suurin osa Rahkanevasta on maisemaltaan avointa, kanervan ja torvijäkälän peittämiä turvekumpuja. Ojia on koko alueella noin 20 metrin välein. Rahkanevan etelä- ja itäosissa puusto on

jonkin verran tiheämpää. Mitään varsinaisia metsäsaarekkeitä ei rajauksen sisäpuolella sijaitse. Myös alueen ulkopuoliset metsäsaarekkeet ovat kauttaaltaan talousmetsäkäytössä. Voimakkaan ojituksen seurauksena Rahkanevan luonnonarvot ovat heikentyneet merkittävästi.

Rahkanevan ympäristö on hyvin tasaista joten avoimella ojikkoalueella näkyvää näkyvyyttä on yli kilometrin mutta kasvillisuuden umpeuttamalla ojikolla näkymä on paikoin hyvin sulkeutunut.

Suotyypit

Rahkanevan tutkimusalueella hallitsevia suotyyppisiä ovat erilaiset rämemuuttumat ja -kuivakot. Alueella on runsaasti ojia sekä paikoin ojituksen synnyttämiä paljaita turvekumpuja. Uhanalaisia kasveja tai luontotyyppisiä alueelta ei löydetty.

Kuvioselitelmat

1. Kanervarahkarämekuivakko KrRaRk (kuva 1 ja 2)

Alueella oleva tiheä ojikko on huomattavasti kuivattanut suota. Kuivumisen seurauksena kasvillisuus on selvästi muuttunut ja alkuperäistä suotyyppiä on hyvin vaikea erottaa. Rahkasammalet ovat hävinneet lähes täysin, lukuunottamatta kaikkein kosteimpia, pieniä painanteita ja ojia. Puusto on melko harvaa. Valtalaji on hieskoivu (*Betula pubescens*), ja puut ovat noin 2-4- metrisiä. Mäntyä (*Pinus sylvestris*) on selvästi vähemmän.

Kenttäkerroksen selvä valtalaji on kanerva (*Calluna vulgaris*), joka kasvaa yleensä paljaasta turpeesta. Sen lisäksi kasvaa juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*), suopursua (*Ledum palustre*) ja tupasvillaa (*Eriophorum vaginatum*). Myös tupasvillamättäistä suurin osa on kuolleiksi kuivuneita. Hiukan kasvaa myös lakkaa (*Rubus chamaemorus*), pikkukarpaloa (*Vaccinium microcarpum*), torvijäkälää (*Cladonia*) ja variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*).

2. Rämekuivakko Rk (kuva 3)

Myös alue 2 on tiheän ojituksen vaikutuksesta hyvin pitkälle kuivunut ja kasvillisuus on selvästi muuttunut. Alue 2 on vielä metsämaisempi kuin alue 1. Puusto on tiheämpää ja puut ovat suurempia, korkeimmat viisimetrisiä. Puusto on suurimmaksi osaksi hieskoivuvaltaista, mäntyä kasvaa harvakseltaan. Itäinen uloke on kuitenkin paikoin mäntyvaltainen. Rahkasammalet ovat lähes kadonneet, mutta pienissä ojissa ja kosteimmissä painanteissa kasvaa paikoin varvikko- ja jokasuonrahkasammalta (*Sphagnum russowii*, *S. angustifolium*). Pohjakerroksessa on runsaasti seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*) ja rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*).

Kenttäkerroksessa on vähemmän kanervaa ja enemmän vaivaiskoivua (*Betula nana*) kuin alueella 1. Lisäksi kasvaa juolukkaa ja variksenmarjaa sekä tupasvillaa, joka on jo alkanut kuivua ja kuolla. Suokasveja ovat jäljellä myös lakka ja suokukka (*Andromeda polifolia*), joita kasvaa hiukan. Jonkin verran kasvaa metsälajeja, kuten metsäalvejuurta (*Dryopteris charthusiana*), mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*), torvijäkälää ja maitohorsmaa (*Epilobium angustifolium*).

Lajilista

Putkilokasvit:

Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>
Juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>
Kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>
Lakka	<i>Rubus chamaemorus</i>
Maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>
Metsäalvejuuri	<i>Dryopteris carthusiana</i>
Mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Mänty	<i>Pinus sylvestris</i>
Pikkukarpalo	<i>Vaccinium microcarpum</i>
Suokukka	<i>Andromeda polifolia</i>
Suopursu	<i>Ledum palustre</i>
Tupasvilla	<i>Eriophorum vaginatum</i>
Vaivaiskoivu	<i>Betula nana</i>
Variksenmarja	<i>Empetrum nigrum</i>

Sammalet ja jäkälät:

Harmaaporonjäkälä	<i>Cladina rangiferina</i>
Jokasuonraikasammal	<i>Sphagnum angustifolium</i>
Rämekeharhunsammal	<i>Polytrichum strictum</i>
Seinäsaammal	<i>Pleurozium schreberi</i>
Torvijäkälät	<i>Cladonia spp.</i>
Valkoporonjäkälä	<i>Cladina arbuscula</i>
Varvikkorahkasammal	<i>Sphagnum russowii</i>

Jokikurvinneva, Vimpeli

Maisema ja luonnonarvot

Suomen maisema-alue jaottelussa (Alalammi 1993) tutkimusalue sijaitsee Suomenselän suolakeuden ja Lappajärven kankareseudun rajalla.

Jokikurvinnevan maisemassa puusto on lähes kaikkialla niin tiheää, että näkyvyyttä ei juuri ole. Ojien kuivattama alue on melko monotonista ja siellä ei ole esimerkiksi maisemaa piristäviä metsäsaarekkeitä.

Maisemallisesti miellyttävintä on länsirajalla, missä tuotantoalue rajoittuu ojittamattomaan, melko avoimeen neva- ja rämealueeseen. Ojittamattomalla suolla on myös muutamia metsäsaarekkeitä. Itäosat rajoittuvat sensijaan joko talousmetsään tai ojitetuun suohon.

Voimakkaan ojituksen seurauksena Jokikurvinnevan luonnonarvot ovat heikentyneet merkittävästi.

Suotyypit

Jokikurvinnevan tutkimusalueella hallitsevia suotyyppisiä ovat erilaiset rämemuuttumat ja -kuivakot. Alueella on runsaasti ojia ja ojituksen synnyttämiä paljaita turvekumpuja. Jokikurvinnevan eteläosassa kahden eri ojitusvaiheen ojat menevät osin päällekkäin siten oja on hyvin tiheässä. Ainoastaan kolme pientä suorakaiteen muotoista laikkua on jätetty ojittamatta. Alkuperäisistä suotyypeistä ei voi tehdä varmoja määrittäyksiä, koska turvetta on myös aurattu ja kasvillisuus on muuttunut täysin.

Uhanalaisia kasveja tai luontotyyppisiä alueelta ei löydetty.

Kuvioselitelvät

1. Kanervarahkarämekuivakko KrRaRk

Alue on ojien hyvin pitkälle kuivattama. Puustosta suurin osa on mäntyä (*Pinus sylvestris*), jonkin verran on myös hieskoivua (*Betula pubescens*). Korkeimmat puut ovat nelimetrisiä. Kenttäkerroksen peittää lähes yhtenäinen kanervikko. Kanervan (*Calluna vulgaris*) lisäksi kasvaa jonkin verran suokukkaa (*Andromeda polifolia*), tupasluikkaa (*Trichophorum cespitosum*), juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*), variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*), paikoin vaivaiskoivua (*Betula nana*) ja yleisesti torvijäkälää (*Cladonia spp.*). Lakkaa (*Rubus chamaemorus*) ja tupasvillaa (*Eriophorum vaginatum*) kasvaa hyvin vähän. Ojien varsilla on runsaasti turvekumpuja, joista osa on paljaita ja osa kasvillisuuden peittämiä. Rahkasammalet ovat lähes kadonneet, paikoin kasvaa vielä jonkin verran kangas- ja ruskorahkasammalta (*Sphagnum capillifolium*, *S. fuscum*) sekä rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*).

2. Kanervarahkarämekuivakko KrRaRk (kuva 1)

Kuten alue 1, mutta puusto on hyvin harvaa ja valtapuu on hieskoivu. Jonkin verran kasvaa myös mäntyä. Puut ovat korkeimmillaan vain kaksimetrisiä. Kenttäkerroksen valtalaji on kanerva, ja pohjakerros on pitkälle kuivunut. Alueen 5 pohjoispuolella on pieni tiheäpuustoinen alue, jossa mänty on koivua runsaampi. Korkeimmat männyt ovat viisimetrisiä. Kenttäkerroksessa kasvaa tiheä vaivaiskoivikko, runsaasti kanervaa sekä jonkin verran suopursua (*Ledum palustre*) ja suokukkaa. Pohjakerroksessa on paikoin jäljellä varvikko- ja jokasuonrahkasammalta (*Sphagnum russowii*, *S. angustifolium*).

3. Rämemuuttuma Rmu

Melko pitkälle kuivunut, kohtalaisen avoin alue. Jonkin verran kasvaa pieniä (alle 2 m) mäntyjä sekä yksittäisiä hieskoivuja. Itärajalla kulkevan ojan läheisyydessä on hieman tiheämpää. Kenttäkerroksessa on runsaasti vaivaiskoivua ja jonkin verran kanervaa. Pohjakerros on kosteampi kuin alueilla 1 ja 2; ruskorahkasammaltaita on vielä melko runsaasti.

4. Oligotrofinen kalvakkanevarämemuuttuma OIKaNRmu

Melko avoin alue, jossa kasvaa pieniä (alle 2 m) mäntyjä. Kenttäkerroksessa kasvaa vaivaiskoivua, suokukkaa, variksenmarjaa ja tupasvillaa. Pohjakerroksessa rahkasammalet ovat alkaneet kuivua, mutta muodostavat vielä yhtenäisen kasvuston.

Mätäspinnalla kasvaa ruskorahkasammalta, rämekarhunsammalta ja harmaaporonjäkälää (*Cladina rangiferina*). Välipinnalla kasvaa puna- ja kalvakkarahkasammalta (*Sphagnum magellanicum*, *S. papillosum*). Alueen keskiosissa on pieni kivennäismaalaikku, jonka keskiosat ovat kuivahkoa puolukka- (*Vaccinium vitis-idaea*) ja kanervavaltaista kangasta, jossa männyt ovat yli 10 metriä korkeita. Laikun eteläosat ovat kuusi- (*Picea abies*) ja koivuvaltaista isovarpurämettä.

Alueen itäosissa kasvaa männyn lisäksi hieskoivua sekä joitakin kuusentaimia. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti vaivaiskoivua ja tupasvillaa sekä lisäksi juolukkaa, variksenmarjaa, suokukkaa,

kanervaa ja paikoin hiukan puolukkaa. Pohjakerroksessa ovat yleisiä jokasuonraikasammal sekä räme- ja korpikarhunsammal (*Polytrichum commune*).

Alueen koilliskulmassa lähellä Poikkijokea on kivennäismaapohjainen, rehevä ja tiheä koivikko, jossa puut ovat 3-4- metrisiä. Alueella kasvaa myös haavan (*Populus tremula*) ja pihlajan (*Sorbus aucuparia*) taimia, maitohorsmaa (*Epilobium angustifolium*), karhunputkea (*Angelica sylvestris*) sekä jonkin verran metsäkortetta (*Equisetum sylvaticum*), siankärsämöä (*Achillea millefolium*), metsäimarretta (*Gymnocarpium dryopteris*), mesimarjaa (*Rubus arcticus*) ja suo-ohdaketta (*Cirsium palustre*).

5. Oligotrofinen lyhytkorsinevarämemuuttuma OILkRmu

Lähes puuton alue, jolla kasvaa vain yksittäisiä, pieniä mäntyjä. Tupasvillaa on runsaasti ja sen lisäksi kuivimmilla mätäillä variksenmarjaa, harmaaporonjäkälää, pikkukarpaloa (*Vaccinium microcarpum*), vaivaiskoivua ja suokukkaa. Tupasluikkaa ja pyöreälehtikihokkia (*Drosera rotundifolia*) kasvaa myös hiukan. Pohjakerros on melko kuiva, mutta raikasammalikko on vielä yhtenäinen. Yleisimmät lajit ovat rusko-, jokasuon- ja kangasraikasammal.

6. Kanervarahkarämemuuttuma KrRaRmu

Melko avoin, jo varsin kuivunut alue. Jonkin verran kasvaa pieniä (alle 2 m) mäntyjä. Sammalkerros on pääasiassa ruskorahkasammalta, jonka muodostamalla mätäspinnalla kasvaa runsaasti kanervaa. Sen lisäksi kasvaa tupasvillaa sekä harmaa-, valko- ja palleroporonjäkälää (*Cladina rangiferina*, *C. arbuscula*, *C. stellaris*).

7. VariksenmarjarahkarämeVaRaR

Erityisesti keskiosista melko avoin alue, jossa kasvaa jonkin verran pieniä mäntyjä (alle 2 m). Kenttäkerroksen valtalaji on variksenmarja, sen lisäksi kasvaa vaivaiskoivua, tupasvillaa, kanervaa sekä vähän lakkaa, suokukkaa, pikkukarpaloa ja juolukkaa. Pohjakerroksessa kasvaa rusko-, jokasuon- ja punarahkasammalta sekä runsaasti seinä- (*Pleurozium schreberi*) ja rämekarhunsammalta. Lisäksi kasvaa valko-, harmaa- ja palleroporonjäkälää.

8. Rämekuivakko Rk

Kohtalaisen avoin alue, jossa kasvaa jonkin verran pieniä mäntyjä ja hieskoivua. Kenttäkerroksessa on vaivaiskoivun muodostamia pensaikoita sekä suokukkaa, kanervaa ja hiukan lakkaa. Raikasammalikko on jo alkanut kuivua ja torvijäkälät peittävät paikoin jopa useiden aarien laajuisia alueita. Alueella on myös paljaita turvekumpuja.

9. Rämemuuttuma Rmu

Alue on selvästi tiheäpuustoisempi kuin esimerkiksi alueet 1 ja 8. Keskivaiheilla kulkevan lounas-koillinen- suuntaisen ojan eteläpuolella on tiheämpää kuin pohjoispuolella, myös itäosat ovat tiheäpuustoisia. Puusto on pääosin 2-5- metristä männikköä, seassa kasvaa yksittäisiä hieskoivuja. Tiheimmillä alueilla kenttäkerroksen valtalajit ovat vaivaiskoivu ja juolukka, muualla valtalaji on kanerva. Pohjakerroksen muodostavat puna- ja jokasuonraikasammal, ruskorahkasammalmättäät, rämekarhunsammal sekä seinäsammal, joka on paikoin hyvin runsas.

Eteläisen rajaojan lähellä männikkö harvenee ja kenttäkerros muuttuu metsäisemmäksi. Kanervaa ja poronjäkälää kasvaa runsaasti, vaivaiskoivua ja muita rämelajeja vähän. Ojan keskivaiheilla oleva vähäojaisempi alue on isovarpurämettä. Puusto on korkeaa, korkeimmillaan yli 10- metristä. Alueella kasvaa suopursua, juolukkaa, kanervaa ja hiukan vaivaiskoivua. Pohjakerroksen muodostavat jokasuon-, varvikko- ja kangasraikasammal.

Lajilista

Putkilokasvit:

Haapa	<i>Populus tremula</i>
Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>
Juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>
Kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>
Karhunputki	<i>Angelica sylvestris</i>
Kuusi	<i>Picea abies</i>
Lakka	<i>Rubus chamaemorus</i>
Maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>
Metsäimarre	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>
Metsäkorte	<i>Equisetum sylvaticum</i>
Mesimarja	<i>Rubus arcticus</i>
Mänty	<i>Pinus sylvestris</i>
Pihlaja	<i>Sorbus aucuparia</i>
Pikkukarpalo	<i>Vaccinium microcarpum</i>
Puolukka	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Pyöreälehtikihokki	<i>Drosera rotundifolia</i>
Siankärsämö	<i>Achillea millefolium</i>
Suokukka	<i>Andromeda polifolia</i>
Suopursu	<i>Ledum palustre</i>
Suo-ohdake	<i>Cirsium palustre</i>
Tupasluikka	<i>Trichophorum cespitosum</i>
Tupasvilla	<i>Eriophorum vaginatum</i>
Vaivaiskoivu	<i>Betula nana</i>
Variksenmarja	<i>Empetrum nigrum</i>

Sammalet ja jäkälät:

Harmaaporonjäkälä	<i>Cladina rangiferina</i>
Jokasuonrahkasammal	<i>Sphagnum angustifolium</i>
Kalvakkarahkasammal	<i>Sphagnum papillosum</i>
Kangasrahkasammal	<i>Sphagnum capillifolium</i>
Korpikarhunsammal	<i>Polytrichum commune</i>
Palleroporonjäkälä	<i>Cladina stellaris</i>
Punarahkasammal	<i>Sphagnum magellanicum</i>
Ruskorahkasammal	<i>Sphagnum fuscum</i>
Rämekarhunsammal	<i>Polytrichum strictum</i>
Seinäasammal	<i>Pleurozium schreberi</i>
Torvijäkälät	<i>Cladonia spp.</i>
Valkoporonjäkälä	<i>Cladina arbuscula</i>
Varvikkorahkasammal	<i>Sphagnum russowii</i>

Hallaneva, Vimpeli

Maisema ja luonnonarvot

Suomen maisema-alue jaottelussa (Alalammi 1993) Hallanevan tutkimusalue sijaitsee Suomenselän suolakeuden ja Lappajärven kankareseudun rajalla.

Vimpelin Hallanevalla on vaikea nimetä maisemallisesti selvästi muuta arvokkaampaa osaa. Hallanevan kokonaisuudessa on melko pienellä alalla maisemallisesti hyvin monimuotoisia ympäristöjä. Tällaisia ovat yhtäältä eteläosan yhtenäinen keidasrämetyyppinen alue ja toisaalta pohjoisosan rehevä meso-eutrofinen laide.

Tutkimusalueen pohjoisosa on maisemallisesti varsin sulkeutunutta rämettä. Kuivan harjunreunusmännikön muuttuminen reheväksi luhtaiseksi suoksi kosteine puroineen on kuitenkin pienessä mittakaavassa hyvin arvokas kokonaisuus. Alueelta tavattiin useita alueellisesti harvinaisia kasvilajeja kuten suovalkku, joka on rauhoitettu koko maassa, puna- ja kaitakämmekä, jotka ovat rauhoitettuja Oulun läänin eteläpuolella sekä mähkä ja hirssisara. Lisäksi alueelta on aikaisempia tietoja harvinaisista ja vähälukuisista sammalista ja putkilokasveista (Heikkilä 1990).

Luhtainen kosteampi juotti virtaa edelleen länteen melko kuivan ja rahkaisen keidasrämeen halki purona, jossa kasvaa mm. rimpivihvilää sekä merkittävä punakämmekäesiintymä. Laji on rauhoitettu Oulun läänin eteläpuolella. Edelleen läntisen lisäalueen rahkarämeellä esiintyy mm. laaja vaiverokasvusto.

Suon keski- ja eteläosat ovat varsin kuivia keidassuon keskiosantyyppisiä kuivia rämeitä. Näillä alueilla puusto on kuitenkin varsin iäkästä, harvaa ja lyhytkasvuista, minkä vuoksi alueelta saattaa nähdä yli kilometrien päässä sijaitsevia korkeampia metsäalueita.

Hallanevan eteläosien vallitsevat, melko kuivat keidassuon keskiosat viettävät edelleen länteen, ja eteläisellä lisäalueella (20.) valuvedet näkyvät kuivalla rahkarämeellä kosteina pullosarajuotteina. Tämä tuo myöskin oman lisänsä alueen maisema- ja luonnonarvoihin.

Suon laiteisiin ei missään välittömästi rajaudu hakkuuaukeita mutta ympäröivässä maisemassa näkyy paikoin hakkuiden aiheuttamia teräviä rajoja metsäkuvioissa.

Vimpelin Hallanevalla on mielestämme niin merkittäviä maisema- ja luonnonarvoja, että sitä ei tulisi ottaa turvetuotantoon vaan tutkia sen liittämistä suojeluohjelmiin Heikkilän (1990) alkuperäistä esitystä laajempänä kokonaisuutena. Samoin tulisi tukkia mm. merkittävän punakämmekäesiintymän halki kaivettu oja, joka uhkaa kuivattaa aluetta.

Suotyypit

Vimpelin Hallanevan tutkimusalueen pinta-alasta vallitsevia suotyyppisiä ovat keidassuon keskiosalle tyypilliset kuivat ja melko karut rahkarämeet. Suolla tavataan kuitenkin runsaasti pienialaisia, varsin ravinteikkaita ja luhtaisia suotyyppisiä, mikä aiheutuu suon harjunlaiteen sijainnista.

Suurin osa suotyypeistä on varsin luonnontilaisia ja ojittamattomia. Ainoastaan lisäalueilla 12, 19 ja 21 on suoritettu ojituksia ja metsänhoitotoimenpiteitä. Alueelta 19 etelään on kaivettu yksi kuivatusoja kohti eteläistä metsäaluetta. Tämä oja katkaisee kostean itä-länsisuuntaisen harjulta tulevan juotin, jossa kasvaa mm. punakämmeköitä. Alueella 21 on puolestaan vast'ikään suoritettu ojituksia Heikkilän esittämällä suojelualueella. Tämä on kuivattanut aluetta merkittävästi.

Kuvioselitelvät

1. Meso-eutrofinen laide (kuva 1, 5)

Suon itäpuolisen kivennäismaan ja alueen 2 välissä on ravinteikas ja rehevä laide, jonka kasvillisuustyypit ovat melko pienialaisia ja muodostavat mosaiikkimaisesti vaihtelevan alueen. Laiteella on mesotrofista rimpinevaa, rimpilettoa ja lettorämettä. Alueen pohjoisosissa on melko avointa, puustossa on vain joitakin mäntyjä (*Pinus sylvestris*) ja hieskoivuja (*Betula pubescens*). Kenttäkerroksessa kasvaa välipinnoilla runsaasti siniheinää (*Molinia caerulea*) ja melko runsaasti tupasluikkaa (*Trichophorum cespitosum*). Välipinnoilla kasvavat lisäksi vaivaiskoivu (*Betula nana*), raate (*Menyanthes trifoliata*), suoputki (*Peucedanum palustre*), suokukka (*Andromeda polifolia*), isokarpalo (*Vaccinium oxycoccos*), villapääluikka (*Trichophorum alpinum*), tuppisara (*Carex vaginata*), jokapaikansara (*C. nigra*), rahkasara (*C. pauciflora*), luhtavilla (*Eriophorum angustifolium*) sekä mahdollinen suo- ja korpiorvokin risteymä viitaorvokki (*Viola x ruprechtiana*). Paikoin kasvaa myös juolukkapajua (*Salix myrtilloides*) ja metsätähteä (*Trientalis europaea*) sekä hyvin harvinaisina punakämmekkä (*Dactylorhiza incarnata*), suovalkku (*Hammarbya paludosa*) ja mähkä (*Selaginella selaginelloides*). Pohjakerroksessa kasvavat heterahkasammal (*Sphagnum warnstorffii*), jokasuonrahkasammal (*S. angustifolium*), punarahkasammal (*S. magellanicum*), sirorahkasammal (*S. flexuosum*), kalvaskuirisammal (*Calliergon stramineum*) ja hetesirppisammal (*Warnstorfia exannulata*). Jonkin verran on myös ruskorahkasammalen (*Sphagnum fuscum*) muodostamaa mätäspintaa. Rimpipinnoilla kasvaa yleisesti hirssisaraa (*Carex panicea*) ja paikoin pitkälehtikihokkia (*Drosera longifolia*).

Alueen keskivaiheilla, metsän reunassa, on pienialainen tiheikkö, jossa kasvaa runsaasti vaivaiskoivua ja virpapajua (*Salix aurita*). Puustossa kasvaa myös jonkin verran tuhkapajua (*Salix cinerea*) ja katajaa (*Juniperus communis*) sekä joitakin korpipaatsamia (*Rhamnus frangula*). Kenttäkerroksessa kasvavat tähtisara (*Carex echinata*), vaaleasara (*Carex livida*), hirssisara ja vähälukuisina mesiangervo (*Filipendula ulmaria*), rantamatara (*Galium palustre*), korpi-imarre (*Phegopteris connectilis*), metsämitikka (*Melampyrum sylvaticum*), kangasmitikka (*M. pratense*), puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*) ja mustikka (*V. myrtillus*).

Eteläosa on pohjoisosaa jonkin verran puustoisempaa. Puusto on pääasiassa mäntyä, jonkin verran kasvaa myös harmaaleppää (*Alnus incana*). Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti järviruokoa (*Phragmites australis*) ja sen lisäksi siniheinää, vaivaiskoivua, juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*), suopursua (*Ledum palustre*) ja villapääluikkaa. Rimpipinnoilla kasvavat hirssisara, raate, rimpivesiherne (*Utricularia intermedia*) ja luhtavilla. Paikoin suon pinnassa virtaa kapea puro, jossa kasvavat pullosara (*Carex rostrata*), kurjenjalka (*Potentilla palustre*), raate ja mutasara (*Carex limosa*). Puron reunoilla kasvavat hieskoivu, harmaaleppä, kataja, kuusi (*Picea abies*) (pieniä taimia), isotalvikki (*Pyrola rotundifolia*), nuokkotalvikki (*Orthilia secunda*) ja suokorte (*Equisetum palustre*).

Heikkilän (1990) mukaan laiteella kasvavat lisäksi kuultorahkasammal (*Sphagnum aongstroemii*), käyrälehtirahkasammal (*S. contortum*), pohjanrahkasammal (*S. subfulvum*), nauhasammal (*Aneura pinguis*), lettoväkäsammal (*Campylium stellatum*), rimpisirppisammal (*Limprichtia revolvens*), kultasirppisammal (*Loeskytnum badium*) ja kultakuirisammal (*Sarmentypnum sarmentosum*). Heikkilän laiteelta mainitsemia putkilokasveja, joita tässä kartoituksessa ei löytynyt, ovat kaarlenvaltikka (*Pedicularis sceptrum-carolinum*) ja rimpivihvilä (*Juncus stygius*), joka löytyi alueelta 4.

2. Varsinainen korpiräme VKR

Pienialainen laikku, jonka puuston muodostavat virpapaju, hieskoivu ja mänty. Hiukan kasvaa myös tervaleppää (*Alnus glutinosa*). Kenttäkerroksessa kasvaa suopursua ja juolukkaa sekä hiukan

järviruokoa, lakkaa (*Rubus chamaemorus*) ja puolukkaa. Pohjakerroksen valtalaji on korpikarhunsammal (*Sphagnum girgensohnii*).

3. Mesotrofinen isovarpuräme MeIR (kuva 2, 3, 4)

Alueiden 1 ja 6 välisellä kaistaleella männikkö on jo selvästi tiheämpi kuin alueella 1, mutta kenttäkerroksessa kasvaa vielä runsaasti järviruokoa. Puusto on pääasiassa mäntyä, joista korkeimmat ovat noin 8-metrisiä. Jonkin verran kasvaa myös hieskoivua. Kenttäkerroksessa kasvaa järviruo'on lisäksi vaivaiskoivua, kanervaa (*Calluna vulgaris*), suopursua, variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*) ja tuppisaraa sekä hiukan juolukkapajua, suokukkaa ja jouhisaraa (*Carex lasiocarpa*). Alueella on myös joitakin pieniä, melko avoimia laikkuja joissa kasvaa runsaasti tupasvillaa (*Eriophorum vaginatum*) sekä lyhytkortisia nevalaikkuja joiden valtalaji on kalvakkarahkasammal (*Sphagnum papillosum*).

Alueen länsirajalla alkaa ilmestyä kanerva-ruskorahkasammalmättäitä, joilla kasvaa lisäksi seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*), harmaaporonjäkälää (*Cladina rangiferina*), lakkaa, tupasvillaa ja hiukan vaivaiskoivua.

4. Luhtaneva ja pajuluhtaneva LuN, PaLuN (kuva 16, 17, 18)

Meso- ja eutrofista mätäs- ja rimpipintaa, jossa vesi virtaa kohti länttä. Länsiosissa runsaasti jouhisaraa ja jonkin verran tähtisaraa. Lisäksi villapääluikkaa, kanervaa, isokarpalaa, suokukkaa, vaivaiskoivua ja pyöreälehtikihokkia (*Drosera rotundifolia*). Välipinnalla kasvavat rimpivesiherne ja järviruoko. Alueella kasvavat harvinaisina myös punakämmekkä, todennäköisesti kaitakämmekkä (*Dactylorhiza traunsteineri*) (kukkimaton), rimpivihvilä sekä pitkälehtikihokki.

Itäosissa valtalaji on järviruoko, kosteikon reunoilla kuitenkin pullosara. Pohjakerroksessa kasvaa mm. sararahkasammal (*Sphagnum fallax*). Järviruo'on lisäksi kasvaa hiukan siniheinää, kurjenjalkaa, suohorsmaa (*Epilobium palustre*), rantamataraa, mutasaraa, vaivaiskoivua, suo-ohdaketta (*Cirsium palustre*) ja suokortetta. Rimmissä kasvavat isovesitähti (*Callitriche cophocarpa*) ja rimpirahkasammal (*Sphagnum annulatum*), paikoin myös vaalearahkasammal (*Sphagnum centrale*).

Kosteikon eteläisessä nurkassa on tiheä pajukko, jossa kasvaa tuhka-, virpa- ja kiiltopajua (*Salix phylicifolia*) sekä hieskoivua. Kenttäkerroksessa kasvaa pullosaraa, kurjenjalkaa, rantamataraa ja suohorsmaa. Itärajalla on hieno, melko pienialainen luhtainen lehtimetsikkö. Alueella virtaa hiekkapohjainen puro, joka on alaosistaan (lähellä suon reunaa) luonnontilainen. Puustossa on hieskoivuja, tuhkapajuja ja haapaa (*Populus tremula*). Kenttäkerroksessa kasvavat rantamataraa, suohorsma, metsäimarre (*Gymnocarpium dryopteris*), rönsyleinikki (*Ranunculus repens*), rantanenätti (*Rorippa palustris*), lillukka (*Rubus saxatilis*), oravanmarja (*Maianthemum bifolium*), nuokkuhelmikkä (*Melica nutans*), suo-ohdake, metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*), isoalvejuuri (*D. expansa*). Lisäksi kasvoi hyvin runsaana jo kukkinut orvokki, kasvustossa oli todennäköisesti sekä suo-orvokkia (*Viola palustris*) että korpiorvokkia (*V. epipsila*), mahdollisesti myös niiden risteymää.

5. Kangasmetsä

Alue on harjunlaiteen mäntyvaltaista kangasmetsää, jonka puusto on melko tiheää ja suurikokoista. Keskiosassa on vanha, vielä melko avoin niitty, jossa kasvaa heinien lisäksi mm. suo-ohdaketta ja joitakin katajia.

6. Kanervarahkaräme KaRaR

Maasto nousee kohti alueen eteläosaa ja korkein kohta on jonkin verran alueen 4 pohjoisrajan pohjoispuolella. Keskiosissa onkin hyvin kuivaa kanervarahkarämettä, samoin alueen keski- ja eteläosissa. Puusto on tiheää ja männyt ovat korkeimmillaan viisimetrisiä. Kenttäkerroksen valtalaji on kanerva, sen lisäksi kasvaa jonkin verran tupasvillaa, vaivaiskoivua, variksenmarjaa ja lakkaa. Pohjakerroksessa on ruskorahkasammalen lisäksi runsaasti poronjäkälää ja seinäsammalta. Pohjoisnurkassa on tupasvillavaltaista tupasvillarämettä.

7. Kanervarahkaräme KaRaR

Kuten alue 6, mutta ei aivan yhtä kuivaa. Jäkälää on selvästi vähemmän ja tupasvillaa puolestaan enemmän. Kanerva on kuitenkin valtalaji kenttäkerroksessa ja ruskorahkasammal pohjakerroksessa. Alueen etelärajalla kulkevan vanhan ojan reunoilla on isovarpurämettä, jossa kasvaa suopursun, kanervan ja juolukan lisäksi jonkin verran riippasaraa (*Carex magellanica*) ja polkusaraa (*C. brunnescens*). Lähes umpeen kasvaneessa ojassa kasvaa mm. kiiltopajua, rantamatataa ja suohorsmaa sekä korpikastikkaa (*Calamagrostis purpurea*) ja hietakastikkaa (*C. epigejos*).

8. Isovarpuräme IR

Alueella olevat vanhat ojat ovat kasvaneet lähes umpeen. Puusto on tiheä ja se koostuu pääosin männyistä, jonkin verran on myös hieskoivua sekä muutamia kuusia. Suurin osa puustosta on noin 7-10- metristä. Kenttäkerroksessa kasvaa suopursua, juolukkaa, kanervaa, lakkaa ja jonkin verran puolukkaa. Paikoin kasvaa lähes pelkästään suopursua. Pohjakerroksessa kasvaa mm. varvikkorahkasammalta (*Sphagnum russowii*).

9. Oligotrofinen lyhytkorsiräme OILkR (kuva 6, 7, 15)

Alueella on sekä rusko- ja rusorahkasammalen muodostamaa mätäspintaa että välipintaa, jossa kasvaa runsaasti jokasuonrahkasammalta. Mätäspinoilla kasvaa melko tiheä, matala männikkö, jonka puustosta osa on kuollutta. Kenttäkerroksessa kasvaa kanervaa, variksenmarjaa, tupasvillaa, juolukkaa ja lakkaa. Pohjakerroksessa kasvaa yleisesti harmaaporonjäkälää. Välipinoilla kasvavat mm. tupasvilla ja suokukka.

Alueen koillisosissa puusto on muita osia tiheämpää ja kenttäkerros tupasvillarämettä. Myös luoteisosissa, alueen 7 lähellä puusto on tiheää. Kenttäkerroksessa on koillisosia enemmän variksenmarjaa ja vähemmän tupasvillaa.

Lounaisnurkassa on paikoin hiukan rimpipintaa, jossa kasvaa kuljurahkasammalta (*Sphagnum cuspidatum*) ja rimpien reunoilla jonkin verran rahkasaraa.

10. Kangasräme KgR (kuva 8, 9)

Hyvin kuivaa rämettä. Alueen korkein kohta on luode-kaakkosuuntainen harjanne, joka kulkee jonkin verran suon keskikohdan itäpuolella. Korkein kohta on myös alueen kuivin osa. Männikkö on melko tiheää mutta matalaa, puut ovat korkeimmillaan vain kolmemetrisiä. Kenttä- ja pohjakerros muistuttaa kuivaa kangasmetsää, sillä harmaaporonjäkälää, valkoporonjäkälää (*Cladina arbuscula*) ja palleroporonjäkälää (*C. stellaris*) sekä seinäsammalta kasvaa runsaasti. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti kanervaa ja variksenmarjaa. Tupasvillaa kasvaa jonkin verran, eniten alueen itäosissa. Pohjakerroksessa kasvaa edellä mainittujen lajien lisäksi jokasuonrahkasammalta, suonihuopasammalta (*Aulacomnium palustre*) ja rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*).

11. Isovarpuräme ja pajuluhtaneva IR, PaLuN (kuva 10, 11, 12)

Maasto laskee alueelta 10 kohti aluetta 11, minkä johdosta alue 11 on melko kostea. Alueen eteläosassa on pieni sekametsikkö, jonka puusto koostuu männyistä ja hieskoivuista. Korkeimmat puut ovat lähes kymmenmetrisiä. Kenttäkerros on isovarpurämettä- valtalajit ovat suopursu, juolukka ja paikoin vaivero (*Chamaedaphne calyculata*). Niiden lisäksi kasvaa variksenmarjaa, lakkaa, luhtavillaa ja hiukan vaivaiskoivua. Metsikön länsiosassa on myös pullosaraa. Pullosaraikko laajenee alueen rajan lounaispuolella.

Alueen keskiosassa on luhtainen, tiheäpuustoinen saareke, jossa kasvaa mäntyä, hieskoivua, tuhkapajua ja virpajua. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti suopursua sekä lakkaa, puolukkaa, juolukkaa, isokarpaloa ja kurjenjalkaa. Pohjakerroksessa kasvaa mm. harparahkasammalta (*Sphagnum riparium*).

Alueen poikki kulkee useita noin puoli metriä leveitä, ympäristöään kosteampia pullosarajuotteja, jotka jatkuvat rajan lounaispuolelle.

Lisäalueet

12. Isovarpurämemuuttuma IRmu (kuva lisä-2)

Alueella kasvaa tiheä männikkö, jonka puut ovat 2-5 m korkeita. Eteläosissa puusto on muuta aluetta harvempaa. Kenttäkerroksessa vaivaiskoivu on runsastunut suon kuivumisen seurauksena. Kenttäkerroksessa kasvaa myös kanervaa, pikkukarpaloo, paikoin suopursua sekä hiukan juolukkaa ja suokukkaa. Pohjakerroksessa on melko runsaasti seisäsammalta ja sen lisäksi harmaaporonjäkälää, varvikkorahkasammalta ja hiukan rämekarhunsammalta. Eteläräjällä olevan metsäsaarekkeen pohjoispuolella on melko uusia oja. Ojikkoalue on rämemuuttumaa, jonka puusto on hyvin tiheä männikkö. Kenttäkerroksen valtalaji on vaivaiskoivu. Sen lisäksi kasvaa hiukan juolukkaa, suokukkaa ja variksenmarjaa.

13. Variksenmarjarahkaräme VaRaR (kuva lisä-3, -5, -6, -7)

Laajahko alue, jossa pääkasvillisuustyyppi on variksenmarjarahkaräme. Puuston tiheys ja kenttäkerroksen muu lajisto (variksenmarjan lisäksi) vaihtelevat kuitenkin alueen eri osissa.

Alueen 12 itäpuolella puusto on hyvin harvaa ja männyistä suurin osa parimetrisiä. Puustossa on siellä täällä myös hiukan hieskoivua. Kasvillisuuden valtalajit ovat ruskorahkasammal ja variksenmarja. Kenttäkerroksessa kasvaa myös hiukan lakkaa, juolukkaa, suokukkaa, vaivaiskoivua ja pikkukarpaloo. Pohjakerroksessa kasvaa ruskorahkasammalten lisäksi rämekarhunsammalta ja harmaaporonjäkälää. Alueella on paikoin myös joitakin välipintalaikkuja, joissa kasvaa jokasuonrahkasammalta ja tupasvillaa.

Lehtisaaren ja koko lisäalueen keskiosassa olevan metsäsaarekkeen välinen alue on hyvin avoin, vain pieniä mäntyjä kasvaa harvakseltaan. Keskiosat ovat selvää, hyvin avointa variksenmarjarahkarämettä. Variksenmarjan ja ruskorahkasammalten lisäksi kasvaa hiukan vaivaiskoivua, suokukkaa ja tupasvillaa. Alueen reunaosissa vaivaiskoivu on hyvin runsas. Sen lisäksi kasvaa suokukkaa, tupasvillaa, isokarpaloo ja hiukan rahkasaraa ja variksenmarjaa. Pohjakerroksessa kasvavat mm. jokasuorahkasammal, punarahkasammal ja rämekarhunsammal. Paikoin kasvaa vähän raatetta, riippasaraa ja pullosaraa.

Variksenmarjarahkaräme jatkuu myös Lehtisaaren länsi- ja lounaispuolella.

14. Variksenmarjarahkaräme VaRaR

Myös Lehtisaaren eteläpuolella on variksenmarjarahkarämettä, mutta männikkö on melko tiheä. Männyt ovat 1-4- metrisiä. Kenttäkerroksessa kasvaa variksenmarjan lisäksi vaivaiskoivua, juolukkaa, lakkaa ja suokukkaa sekä paikoin vähän pullosaraa ja järviruokoa. Pohjakerroksessa on ruskorahkasammalten lisäksi jonkin verran rämekarhunsammalta.

15. Variksenmarjarahkaräme VaRaR

Kasvillisuus on hyvin samantapaista kuin alueella 13. Erotuksena kasvaa ruskorahkasammalmättäillä myös vaiveroa, joka on paikoin yleinen ja melko runsas.

16. Oligotrofinen lyhytkorsiräme OILkR (kuva lisä-9)

Mätäspinnat ovat variksenmarjarahkarämettä ja välipinnat lyhytkorsinevaa. Alueella kasvaa harva, matala männikkö, jonka puista suuri osa on kuolleita. Mätäspintojen kenttäkerroksen valtalaji on variksenmarja ja nevapintojen tupasvilla.

Alueen koillisosissa on isovarpurämettä, jossa männikkö on tiheäkö. Kenttäkerroksessa kasvavat variksenmarja, kanerva, juolukka, tupasvilla, lakka, pikkukarpalo sekä niitä vähälukuisempina suopursu ja vaivaiskoivu. Pohjakerroksessa kasvaa ruskorahkasammalta, seinäsammalta ja valko- ja harmaaporonjäkälää.

17. Luhtaneva LuN (kuva lisä-8, -10, -11)

Alue on pääasiassa väli- ja rimpipintaa. Se on jatkoa alueelta 4 tulevalle kostealle, ravinteikkaalle nevujuotille, mutta alueella 4 kasvavat luhtalajit puuttuvat. Alueen poikki kulkee pohjoispuolella olevasta metsäsaarekkessta tuleva pohjois-eteläsuuntainen oja kohti etelämpänä olevaa tiheäpuustoista ojitusaluetta. Edellä mainitun ojan länsipuoli on ojituksen vuoksi itäosia kuivempi. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti tupasvillaa ja sen lisäksi suokukkaa, leväkköä ja vaivaiskoivua sekä hiukan raatetta ja pullosaraa. Pohjakerroksessa kasvaa mm. punarahkasammalta ja jokasuonrahkasammalta. Ojan lähellä kasvaa myös kiiltopajua sekä kämmeköitä (jo kukkineita), todennäköisesti sekä puna- että kaitakämmekkaa. Laskimme ojan länsipuolelta 17 kämmekkaa. Pohjois-eteläsuuntaisen ojan itäpuolella on länsipuolta kosteampaa. Alueella kasvaa harva männikkö ja kenttäkerroksessa tupasvillaa, pullosaraa, riippasaraa, vaivaiskoivua, suokukkaa, juolukkaa ja variksenmarjaa.

Itäänpäin mentäessä kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi ja koko alue kosteammaksi. Alueella kasvaa pullosaraa, tupasvillaa, tuppisaraa, kämmeköitä (jo kukkineita) ja itäosassa järviruokoa. Alueella kasvaa todennäköisesti sekä puna- että kaitakämmekää, laskimme yhteensä lähes 100 yksilöä. Rimmissä kasvaa paikoin rimpivesihernettä. Pohjakerroksessa kasvaa mm. meso- ja eutrofiaa ilmentävä keräpäärahkasammal.

18. Variksenmarjarahkaräme VaRaR (kuva lisä-1, -4, -12)

Lähes avointa mätäspintaa, jonka muodostaa ruskorahkasammal. Kenttäkerroksen valtalaji on variksenmarja, sen lisäksi kasvaa lakkaa, tupasvillaa, suokukkaa ja karpalaa. Paikoin valtalaji on tupasvilla, jolloin variksenmarjaa on vähemmän.

19. Kangasmetsäsaareke

20. Isovarpuräme, Sararäme IR, SR (kuva 13, 14, 15)

Alueelta 11 jatkuva melko avoin, harvan männikön luonnehtima rämealue. Maaston laskiessa kohti lounasta myös ympäristöään kostemmat pullosarajuotit viettävät lounaaseen. Pohjoisosaa taas on kuivempaa ruskorahkasammalmättäiden hallitsemää rämettä.

21. Mesotrofinen rämemuuttuma MeRmu

Alueelta yksi pohjoiseen jatkuva meso-eutrofinen rämealue, jota voimakkaasti ojitettu aivan viime vuosien aikana. Valtalajina mänty ja puusto on jo varsin kookasta. Kenttäkerroksessa vielä siniheinää mutta muuttumassa kuivumisen takia. Uusien ojien varsilla on runsaasti turvekumpuja. Tämä alue sisältyi Heikkilän (1990) esittämään suojelualuerajaukseen. Nykyisellään puuston kasvu on lisääntynyt ja kenttä- ja pohjakerrokset kuivuneet voimakkaasti.

Lajilista

Putkilokasvit:

Haapa	<i>Populus tremula</i>
Harmaaleppä	<i>Alnus incana</i>
Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>
Hietakastikka	<i>Calamagrotis epigejos</i>
Hirssisara	<i>Carex panicea</i>
Isoalvejuuri	<i>Dryopteris expansa</i>
Isokarpalo	<i>Vaccinium oxycoccos</i>
Isotalvikki	<i>Pyrola rotundifolia</i>
Isovesitähhti	<i>Callitriche cophocarpa</i>
Jokapaikansara	<i>Carex nigra</i>
Jouhisara	<i>Carex lasiocarpa</i>
Juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>
Juolukkapaju	<i>Salix myrtilloides</i>
Järviruoko	<i>Phragmites australis</i>
Kaitakämmekä	<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>
Kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>
Kangasmaitikka	<i>Melampyrum pratense</i>
Kataja	<i>Juniperus communis</i>
Kiiltopaju	<i>Salix phylicifolia</i>
Korpi-imarre	<i>Phegopteris connectilis</i>
Korpikastikka	<i>Calamagrostis purpurea</i>
Korpiorvokki	<i>Viola epipsila</i>
Korpipaatsama	<i>Rhamnus frangula</i>
Kurjenjalka	<i>Potentilla palustris</i>
Kuusi	<i>Picea abies</i>
Lakka	<i>Rubus chamaemorus</i>
Lillukka	<i>Rubus saxatilis</i>
Leväkkö	<i>Scheuchzeria palustris</i>
Luhtavilla	<i>Eriophorum angustifolium</i>
Mesiangervo	<i>Filipendula ulmaria</i>
Metsäalvejuuri	<i>Dryopteris carthusiana</i>
Metsäimarre	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>
Metsämaitikka	<i>Melampyrum sylvaticum</i>
Metsätähhti	<i>Trientalis europaea</i>
Mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Mutasara	<i>Carex limosa</i>
Mähkä	<i>Selaginella selaginoides</i>
Mänty	<i>Pinus sylvestris</i>
Nuokkahelmikkä	<i>Melica nutans</i>
Nuokkatalvikki	<i>Orthilia secunda</i>
Oravanmarja	<i>Maianthemum bifolium</i>
Pikkukarpalo	<i>Vaccinium microcarpum</i>
Pitkälehtikihokki	<i>Drosera longifolia</i>
Polkusara	<i>Carex brunnesces</i>
Pullosara	<i>Carex rostrata</i>
Punakämmekä	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
Puolukka	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Pyöreälehtikihokki	<i>Drosera rotundifolia</i>

Raate
 Rahkasara
 Rantamatarä
 Rantanenätti
 Riippasara
 Rimpivesiherne
 Rönsyleinikki
 Siniheinä
 Suohorsma
 Suokorte
 Suokukka
 Suo-ohdake
 Suo-orvokki
 Suopursu
 Suoputki
 Suovalkku
 Tervaleppä
 Tuhkapaju
 Tupasluikka
 Tupasvilla
 Tuppisara
 Tähtisara
 Vaaleasara
 Vaivaiskoivu
 Vaivero
 Variksenmarja
 Viitaorvokki
 Villapääluikka
 Virpapaju

Menyanthes trifoliata
Carex pauciflora
Galium palustre
Rorippa palustris
Carex magellanica
Utricularia intermedia
Ranunculus repens
Molinia caerulea
Epilobium palustre
Equisetum palustre
Andromeda polifolia
Cirsium palustre
Viola palustris
Ledum palustre
Peucedanum palustre
Hammarbya paludosa
Alnus glutinosa
Salix cinerea
Tricophorum cespitosum
Eriophorum vaginatum
Carex vaginata
Carex echinata
Carex livida
Betula nana
Chamaedaphne calyculata
Empetrum nigrum
Viola x ruprechtiana
Trichoporum alpinum
Salix aurita

Sammalet ja jäkälät:

Haparahkasammal
 Harmaaporonjäkäli
 Heterahkasammal
 Hetesirppisammal
 Jokasuonrahkasammal
 Kalvakkarahkasammal
 Kalvaskuirisammal
 Keräpäärahkasammal
 Korpikarhunsammal
 Korphahkasammal
 Kuljurahkasammal
 Palleroporonjäkäli
 Punarahkasammal
 Rimpirahkasammal
 Ruskorahkasammal
 Rämekarhunsammal
 Sararahkasammal
 Seinäsammal
 Sirorahkasammal

Sphagnum riparium
Cladina rangiferina
Sphagnum warnstorfii
Warnstorfia exannulata
Sphagnum angustifolium
Sphagnum papillosum
Calliergon stramineum
Sphagnum subsecundum
Polytrichum commune
Sphagnum girgensohnii
Sphagnum cuspidatum
Cladina stellaris
Sphagnum magellanicum
Sphagnum annulatum
Sphagnum fuscum
Polytrichum strictum
Sphagnum fallax
Pleurozium schreberi
Sphagnum flexuosum

Suonihuopasammal	<i>Aulacomnium palustre</i>
Vaalearahkasammal	<i>Sphagnum centrale</i>
Valkoporonjäkälä	<i>Cladina arbuscula</i>
Varvikkorahkasammal	<i>Sphagnum russowii</i>

Nanhiansuo, Huittinen

Maisema ja luonnonarvot

Suomen maisema-aluejaottelussa Huittisten Nanhiansuon seutu sijoittuu Loimaan peltolakeuden ja Ala-Satakunnan peltolakeuden rajapintaan (Alalammi 1993). Näille alueille on tyypillistä korkokuvan tasaisuus ja laajat peltolakeudet.

Huittisten Nanhiansuo on paikallisesti varsin laaja keidassuo, joka on kuitenkin laajojen peltoaukeiden ympäröimä.

Huittisten Nanhiansuon maisema on länsi- ja pohjoisosiltaan varsin metsäistä ja ojitettua. Suon keskiosassa ojitusalvoja hallitsevat yksitoikkoiset istutusmänniköt. Suon rämelaiteilla taas on merkkejä aikaisempina vuosikymmeninä suoritetusta turpeenotosta ja suon hyödyntämisestä. Tästä kertovat mm. useat huonokuntoiset latojen rauniot rämemänniköissä.

Maisemallisesti ja luonnonarvoiltaan Nanhiansuon arvokkainta osaa on suon itäosan avoin keidasräme. Tällä alueella aukeaa noin 1,5 kilometrin pituinen, kaakko-luode-suuntainen suoavaa. Suurin osa tästä aavasta on kylläkin varsinaisen tutkimus- ja tuotantoalueen ulkopuolella. Keidasrämeen maisema-arvoja toisaalta heikentää siihen välittömästi rajoittuva turvetuotantopalsta.

Suotyypit

Huittisten Nanhiansuon tutkimusalueella pinta-alasta vallitsevia suotyyppisiä ovat eriasteisesti ojituksen kuivattamat rämeet, muuttumat ja kuivakot. Alueet 6 ja 12 kuitenkin käsittävät osia melko luonnontilaisesta ja ojitamattomasta keidasrämeestä, jonka suurin ja arvokkain osa sijaitsee tutkimusalueen ulkopuolella.

Ojitettujen rämeiden luonnontilaa ihminen on heikentänyt mm. metsäistutuksilla ja vuosikymmenten takaisella turpeennostolla.

Kuvioselitelvät

1. Rämekuivakko Rk

Ojien hyvin selvästi kuivattama alue, jonka alkuperäinen suotyyppi on mahdollisesti ollut isovarpuräme. Alueella kasvaa hyvin tiheä männikkö. Männyt (*Pinus sylvestris*) ovat korkeimmillaan kymmenmetrisiä. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*), kanervaa (*Calluna vulgaris*), vaivaiskoivua (*Betula nana*), suokukkaa (*Andromeda polifolia*), tupasvillaa (*Eriophorum vaginatum*), variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*) ja lakkaa (*Rubus chamaemorus*).

Pohjakerros on hyvin kuivunut ja rahkasammalet ovat lähes hävinneet. Jonkin verran kasvaa vielä ruskorahkasammalta (*Sphagnum fuscum*) sekä runsaasti torvijäkälää (*Cladonia spp.*), valkoporonjäkälää (*Cladina arbuscula*), harmaaporonjäkälää (*Cladina rangiferina*), rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*) ja seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*).

KASVILISUUSKUVOIDEN SELITTEET.

- Isorparäimäkuivakko IRk (Pi 1)
- Kanervarahkaräimäkuivakko KrRaRk (Pi 2) (Ra 1) (Jo 1, 2)
- Räimäkuivakko Rk (Ra 2) (Jo 8)
- Räimämuutuma Rmu (Jo 3, 9)
- Oligotrofinen katvakanervarahkaräimä OikRaRmu (Jo 4)
- Oligotrofinen lyhytkorsiräimä OikKRmu (Jo 5)
- Kanervarahkaräimämuutuma KrRaRmu (Jo 6)
- Venkeemärahkaräimä VaRaR (Jo 7) (Ha 13, 14, 15, 18)
- Mäso-eutrofinen laide (Ha 1)
- Varsinainen korsiräimä VKR (Ha 2)
- Mesotrofinen isorparäimä MeIR (Ha 3)
- Luhaneva ja pajuluhanneva LuN PaLuN (Ha 4)
- Kangasmetsä (Ha 5)
- Kanervarahkaräimä KaRaR (Ha 6, 7)
- Isorparäimä IR (Ha 8)
- Oligotrofinen lyhytkorsiräimä OikKR (Ha 9, 16)
- Kangasräimä KgR (Ha 10)
- Isorparäimä ja pajuluhanneva IR (Ha 11)
- Isorparäimämuutuma IRmu (Ha 12)
- Luhaneva LuN (Ha 17)
- Kangasmetsäsaareke (Ha 19)
- Isorparäimä, Sararäimä IR, SR (Ha 20)
- Mesotrofinen räimämuutuma MeRmu (Ha 21)

TEKSTILYHENTEET:

Pi = Pihkamaanräimä
 Ra = Rahkaneva
 Jo = Jokikurvinneva
 Ha = Hallaneva

